

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1957 (*)

ΥΠΟ

ΑΝΑΣΤ. Π. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟΝ

Γ Ε Ν Ι Κ Ο Ν Μ Ε Ρ Ο Σ

§ 1. "Εννοια τῆς Ἐκκλησίας

Διὰ τὴν κατάτμησιν τοῦ ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ κόσμου εἰς αὐτοκεφάλους ἐκκλησίας

1. * Γ ρ. Εὐθυμίου: Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ βουλγαρικοῦ σχίσματος, Ἀθῆναι 1957.

2. Μεθοδίου Φούγια: Ἡ ὀρθοδοξία ἐν διασπορᾷ ἐν Πάνταινος τ. 48 (1956) σ. 14-15, 115-117, 134-136, 155-157, 173-175, 195-197, 215-216, 248-251, 270-274, 293-295, 313-315, 332-334 (συνέχεια τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ δελτίῳ ἀρ. 10 σημειουμένης μελέτης).

3. Τοῦ αὐτοῦ: Τὰ προηγηθέντα τῆς ἀνακηρύξεως τῆς ρουμανικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας εἰς πατριαρχεῖον αὐτόθι τ. 48 (1956) σ. 31-35, 45-48, 73-77, 90-94.

4. Τοῦ αὐτοῦ: Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας αὐτόθι τ. 48 (1956) σ. 24-26.

5. Τοῦ αὐτοῦ: Ἱστορικὴ ἐξέλιξις τοῦ αὐτοκεφάλου ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ Ἀλβανίας αὐτόθι τ. 48 (1956) σ. 54-56, 65-69, 105-109, 126-130, 145-150.

6. Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ αὐτοανύψωσις τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Βουλγαρίας εἰς Πατριαρχεῖον ἐν Ἐκκλησιαστικὸν Βῆμα τ. 24 (1957) σ. 104.

7. Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ σύστασις τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Πολωνίας καὶ τὸ αὐτοκέφαλον αὐτῆς ἐν ΑΕΚΔ τ. 12 (1957) σ. 39-48, 115-122.

(*) Τὰ δύο πρῶτα δελτία, ἀναφερόμενα εἰς τὰ ἔτη 1954-1956, ἐδημοσιεύθησαν ἐν Θεολογία τ. 28 (1957) σ. 134 ἐπ., 293 ἐπ., 457 ἐπ. καὶ τ. 29 (1958) σ. 125 ἐπ., 312 ἐπ. Ἐνταῦθα τ. 28 σ. 134 ἐπ. ἐκτίθενται διὰ βραχέων αἱ ἀκολουθοῦμεναι κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ ἀρχαὶ καὶ παρέχεται (βλ. καὶ τὰς ἐν τ. 29 σ. 125 συμπληρώσεις) ὁ κατάλογος τῶν χρησιμοποιουμένων βραχυγραφικῶν. Τὸ παρὸν τρίτον δελτίον ἐκτὸς τῆς νομοθεσίας, νομολογίας, πηγῶν καὶ βιβλιογραφίας τοῦ ἔτους 1957 περιέχει καὶ τινὰς μελέτας, δημοσιευθείσας μὲν κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη ἀλλὰ περιελθούσας εἰς γνώσιν μου μετὰ τὴν σύνταξιν τῶν προηγούμενων δελτίων.

§ 2. Ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον

8. W. D. Marsch: Ist das Recht eine notwendige Funktion der Kirche? Zur Auseinandersetzung mit Rudolf Sohm ἐν Zeitschrift für evangelisches Kirchenrecht τ. 5 (1956) σ. 117 ἐπ.

9. W. Maurer: Von Ursprung und Wesen des kirchlichen Rechts αὐτόθι τ. 5 (1956) σ. 1 ἐπ.

§ 5. Συλλογαὶ πηγῶν καὶ γενικὰ βοηθήματα

10. Α. Χριστοφιλοπούλου: Τὸ ἑλληνικὸν ὀρθόδοξον ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον κατὰ τὰ ἔτη 1954 καὶ 1955 ἐν Θεολογία τ. 28 (1957) σ. 134 ἐπ., 293 ἐπ., 457 ἐπ.

11. Τοῦ αὐτοῦ: Θέματα βυζαντινοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου ἐνδιαφέροντα τὴν σύγχρονον πρακτικὴν, Ἀθήναι 1957.

12. J. Gaudemet: La formation du droit séculier et du droit de l'Église aux IVe et Ve siècles, [Paris] 1957.

13. G. Oesterlé: (Jean - Baptiste) Pitra ἐν Dict. dr. can. τ. VI [1957] στ. 1507 ἐπ.

14. Π. Παναγιωτάκου: Σύστημα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἰσχὸν αὐτοῦ, τ. Δ': Τὸ δίκαιον τῶν μοναχῶν, Ἐν Ἀθήναις 1957.

15. Γερβ. Παρασκευοπούλου: Οἱ ἱεροὶ κανόνες, τὰ θεμέλια τῆς ὀρθοδοξίας ἐν Ἐνορία τ. 11 (1956) σ. 8-9, 23, 42, 56, 72-73, 138, 151 (συνέχεια τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ δελτίῳ ἀρ. 17 σημειουμένης μελέτης).

16. Τὸ ὑπὸ τοῦ M. Buchberger ἐκδοθὲν ἐν ἔτεσιν 1930-1938 εἰς 10 τόμους Lexikon für Theologie und Kirche ἤρχισεν ἐπανεκδιδόμενον ὑπὸ τῶν J. Höfer καὶ K. Rahner τ. I, Freiburg 1957.

§ 6. Βοηθητικοὶ ἐπιστημονικοὶ κλάδοι

Ἐκ τῆς βιβλιογραφίας διὰ τὴν δογματικὴν τῆς ὀρθόδοξου ἐκκλησίας

17. Ἰ. Καρμίρη: Σύνοψις τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς ὀρθόδοξου καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρῇ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 1955/1956, Ἀθήναι 1957 σ. 67-176.

Διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ γενικὴν ἱστορίαν

18. Κ. Ἀμάντου: Ἱστορία τοῦ βυζαντινοῦ κράτους τ. Β' ², Ἀθήναι 1957.

19. Γ. Κονιδάκη: Γενικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τ. Α' ², Ἐν Ἀθήναις 1957.

20. D. M. Nicol: The Despotate of Epiros, Oxford 1957.

Διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν μεσαιωνικῶν ἐν γένει ἑλληνικῶν γραμμάτων

21. * F. C a y r è: Patrologie et histoire de la théologie, τ. II, Paris 1955.

22. * M. P e l l e g r i n o: Letteratura greca cristiana, Roma 1956.

23. * J. Q u a s t e n: Initiation aux Pères de l'Église trad. J. L a p o r t e, τ. I-II, Paris 1955-1957.

24. Ν. Τ ω μ α δ ά κ η: Βυζαντινὴ ἐπιστολογραφία, Ἐν Ἀθήναις 1955.

25. Τ ο ὕ α ὕ τ ο ὕ: Βυζαντινὴ γραμματολογία (1204-1453). Φραγκοκρατία καὶ Παλαιολόγειοι χρόνοι, τεύχ. Α': Ὁ δέκατος τρίτος αἰὼν, Ἐν Ἀθήναις 1957.

§ 9. Ἡ ἔναντι τῆς Πολιτείας στάσις τῆς Ἐκκλησίας

26. * F r. C a s a v o l a: Le idee politiche dei Cristiani pregiustiniანი ἐν Labeo τ. 1 (1955) σ. 55 ἐπ.

27. * O. C u l m a n: The State in the New Testament, New-York 1956.

28. * A. S t r o b e l: Zum Verständnis von Rm. XIII ἐν Zeitschrift für neutestamentliche Wissenschaft τ. 47 (1956) σ. 67 ἐπ.

29. * A. W e i t h a a s: Kirche und Staat in paulinischer Sicht ἐν Theologie und Glaube ἔτ. 1955 σ. 433 ἐπ.

§ 10. Θέσις τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ρωμαϊκῷ κράτει

30. Ἰ ε ρ ω ν ὄ μ ο υ Κ ο τ σ ὠ ν η: Ἡ πολιτικὴ τοῦ ρωμ. κράτους ἔναντι τῶν Χριστιανῶν ἐν Νέα Σιών τ. 52 (1957) σ. 136-159, 223-245.

31. * T h. M a y e r - M a l y: Der rechtsgeschichtliche Gehalt der Christenbriefe von Plinius ἐν Studia et documenta historiae et juris τ. 22 (1956) σ. 311 ἐπ.

32. * J. M o r e a u: La persécution du Christianisme dans l'empire romain, Paris 1956.

33. * R. M o r g e n t h a l e r: Roma Sedes Satanae. Röm. XIII 1ff im Lichte von Luk. IV 5-8 ἐν Theologische Zeitschrift τ. 12 (1956) σ. 289-304.

34. W. S e s t o n: Diocletianus ἐν Reallexikon τ. III [1957] στ. 1036-1053.

35. M a r t a S o r d i: I primi rapporti fra lo stato romano e il Cristianesimo e l'origine delle persecuzioni ἐν Rendiconti dell'Accademia Nazionale dei Lincei, Ser. VIII τ. 12 (1957) σ. 58-93.

36. *J. Zeiller: Sur un passage énigmatique de l' Apologie de Mélicon de Sardes én Comptes rendus de l' Académie des Inscriptions et Belles lettres 1956 σ. 312.

§ 11. Πηγαι ἐκ τῆς ρωμαϊκῆς περιόδου

37. *A. Adam: Erwägungen zur Herkunft der Didache én Theologische Literaturzeitung τ. 81 (1956) σ. 353 ἐπ.

38. *J. P. Aude: La Didachè, Paris 1957.

39. *H. v. Lilje: Die Lehre der zwölf Apostel, eine Kirchenordnung des 1. christlichen Jahrhunderts², Hamburg 1956.

40. J. Schmid: Didache én Reallexikon τ. III [1957] στ. 1009—1013.

§ 12. Σχέσεις ἐκκλησίας καὶ πολιτείας ἐν τῷ βυζαντινῷ κράτει

41. K. Aland: Kaiser und Kirche von Konstantin bis Byzanz én Aus der byzantinischen Arbeit der Deutschen Demokratischen Republik herausg. v. J. Irmischer τ. I, Berlin 1957 σ. 188-212.

42. *M. V. Anastos: Church and State during the first Iconoclastic Controversy én Rivista di Studi storico-religiosi τ. 1 (1957) σ. 279 ἐπ.

43. *H. Kraft: Kaiser Konstantin und das Bischofsamt én Saeculum τ. 8 (1957) σ. 32 ἐπ.

44. *Ch. Martin: L' empereur Constantin fut-il un chrétien sincère? én Nouvelle revue théologique τ. 88 (1956) σ. 95 ἐπ.

45. *G. Ricciotti: Giuliano l' Apostata, Milano 1956.

46. *J. Straub: Kaiser Konstantin als ἐπίσκοπος τῶν ἐκτός ἐν Studia Patristica (Texte und Untersuchungen 63), 1957 σ. 678-695.

47. E. Werner: Die Krise im Verhältnis von Staat und Kirche in Byzanz. Theodor von Studios én Aus der byzantinischen Arbeit κ.λ.π. (ἀνωτ. ἀρ. 41) σ. 113—133.

§ 13. Ἀνόνομα κωδικοποιητικὰ ἔργα ἐκ τῆς βυζαντινῆς περιόδου

48. G. Bardy: Octateuque de Clément én Dict. dr. can. τ. VI [1957] στ. 1066-1067.

49. *B. Botte: L' origine des Canons d' Hippolyte én Revue des sciences religieuses τ. 33 (1956) σ. 53 ἐπ.

Διὰ τὴν Ἀποστολικὴν παράδοσιν τοῦ Ἱππολύτου, ἐφ' ἧς στηρίζονται ἐν μέρει αἱ Διαταγαὶ βλ.

50. *J. Blanc: Lexique comparé des versions de la Tradition Apostolique de Saint Hippolyte ἐν Recueil théologique τ. 22(1955) σ. 173 ἐπ.

51. *B. Botte: Le texte de la Tradition Apostolique αὐτόθι σ. 161ἐπ.

§ 15. Κανόνες, ἀποφάσεις καὶ πρακτικὰ οἰκουμενικῶν καὶ λοιπῶν συνόδων

52. E. Delebecque: Sur une lettre du concile d' Ephèse (431) ἐν Bulletin de l' Association G. Budé σειρά 4η Nr. 2(1956) σ. 74 - 78.

53. G. Hofmann: Andreas de Santa Croce, advocatus consistorialis. Acta latina Concilii Florentini (Concilium Florentinum Documenta et Scriptores Ser. B, vol. VI), Roma 1955.

54. *A. Mozzillo: La convocazione del Concilio di Costantinopoli [sc. τοῦ ἔτους 381] ἐν Labeo τ. 3 (1957) σ. 60-71.

§ 16. Κανόνες πατέρων

55. *A. Favale: Teofilo d' Alessandria (345-c.412). Scritti, vita e dottrina, Torino [1957].

§ 18. Συλλεκτικὰ καὶ ἐρμηνευτικὰ ἔργα καὶ νομολογία

56. J. Darrouzès: Un discours de Nicéas d' Amasée sur le droit de vote du Patriarche ἐν Ἀρχεῖον Πόντου τ. 21(1956) σ. 162 ἐπ. Ἐκδίδεται τὸ κείμενον.

57. Ν. Τωμαδάκη: Οἱ λόγιοι τοῦ δεσποτάτου τῆς Ἡπείρου ἐν ΕΕΒΣ τ. 27(1957) σ. 3-62. Ἰδιὰ δι' Ἰωάννην Ἀπόκαυκον καὶ Δημήτριον Χωματιανόν.

§ 19. Ἔγγραφα, ἐπιγραφαί, σφραγίδες καὶ φιλολογικαὶ πηγαι

Α'. Ἔγγραφα ἐπὶ παπύρων

58. Pubblicazioni della Società Italiana per la ricerca dei papiri. Papiri greci e latini τ. XIV ἐκδ. V. Bartolotti (PSI XIV), Firenze 1957 ἀρ. 1425 (Ε' αἰ). Περιλαμβάνει ἐπιστολὴν «κοινοβίου» τινός, ζητοῦντος οἰκονομικὴν ἀρωγὴν.

59. Δὲν γνωρίζω, ἐὰν περιέχῃ ἔγγραφα ἐνδιαφέροντα τὰς ὑπὸ τὴν ἀραβικὴν κυριαρχίαν ἐκκλησιαστικὰς σχέσεις ἢ ἀπρόσιτος μοι παραμείνασα δημοσίευσις τοῦ *A. Dietrich: Arabische Briefe aus der Papyrussammlung der Hamburger Staats—und Universitätsbibliothek, Hamburg 1955.

B'. Λοιπὰ ἔγγραφα

60. *S. Cirkovie: Ἐπὶ τῆς γνησιότητος ἔγγράφων τινῶν τῆς ἡγεμονίδος Μιλίτσας καὶ τοῦ δεσπότητος Στεφάνου Λαζάροβιτς (σερβ.) ἐν *Istor. Casopis* τ. 6(1956) σ. 132 ἐπ. Πρόκειται περὶ τριῶν ἔγγράφων ἐτ. 1405-1414 ἀφορώντων ἀγιορειτικὰς μονάς.

61. F. Dölger: Neues vom Berg Athos ἐν *Studi bizantini* τ. 9 (1957) σ. 80 ἐπ. Ἐκδίδεται χρυσόβουλλον τοῦ Μιχαὴλ Η' ἔτ. 1259 διὰ τὴν μονὴν τῶν Ἰβήρων.

62. A. Guillou: Actes de Lavra I (Supplement) ἐν *Bulletin de correspondance hellénique* τ. 81 (1957) σ. 717 ἐπ. Ἐγγραφοὶ ἔτ. 1097 μὲ μνεῖαν ἐκκλησιαστικῶν ἀξιωματῶν.

63. Β. Λαοῦρδα: Μητροφάνους Βίος τοῦ ὁσίου Διονυσίου τοῦ Ἀθωνίτου ἐν Ἀρχεῖον Πόντου τ. 21 (1956) σ. 77 ἐπ. Ἐκδίδεται πατριαρχικὸν σιγίλλιον ἔτ. 1389.

64. P. Lemerle: Autour d'un prostagma inédit de Manuel II ἐν *Studi bizantini* τ. 9(1957) σ. 271 ἐπ.

65. L. R. Ménager: Notes et documents sur quelques monastères de Calabre à l'époque normande ἐν *B.Z.* τ. 50(1957) σ. 7-30, 321-361. Παρατηρήσεις ἰδίως ἐπὶ τῆς γνησιότητος ἔγγράφων ἐκ τῶν ΙΑ'—ΙΓ' αἰώνων.

66. Sp. Vryonis jr.: The will of a provincial magnate, Eustathius Boilas (1059) ἐν *Dumbarton Oaks papers* τ. 11 (1957) σ. 263-277.

Γ'. Ἐπιγραφαί

67. Δ. Ζακυθηνοῦ: Κάστρον Λακεδαίμονος ἐν Ἑλληνικά τ. 15 (1957) σ. 95-111. Νέα ἔκδοσις τῆς ἐν *CIG IV 8704* ἐπιγραφῆς, περιεχούσης βραχὺ κτιτορικὸν τυπικὸν ἐκ τοῦ ἔτους 1027.

Δ'. Φιλολογικὰ κείμενα

68. R. Browning — Β. Λαοῦρδα: Τὸ κείμενον τῶν ἐπιστολῶν τοῦ κώδικος *BM 36749* ἐν *ΕΕΒΣ* τ. 27 (1957) σ. 151-212. Μνεῖα ἐκκλ. ἀξιωματῶν. Ἡ ὑπ' ἀρ. 68/67 ἐπιστολὴ (σ. 191) ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔκτασιν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ πατριάρχου.

69. Ὁ. Λαμψίδου: Ἰωάννου τοῦ Εὐγενικοῦ Ὅποιον χρὴ εἶναι τὸν πνευματικὸν πατέρα ἐν *ΑΕΚΔ* τ. 12 (1957) σ. 190 ἐπ. Ἐκδίδεται τὸ κείμενον.

70. R. — J. Loeneritz: *Demetrius Cydones Correspondance* (*Studi e Testi* 186) Città del Vaticano 1956. Πληροφορίαι διὰ τὴν ἀνάδειξιν τοῦ πατριάρχου (σ. 165, 170 ἐπ.), διὰ τὴν ἐπισκοπικὴν ἄδειαν γάμου (σ. 166 ἐπ.), τὴν μετὰθεσιν ἀρχιερέως (σ. 173). Μνεῖα ἐκκλ. ἀξιωματῶν (σ. 24, 170).

71. Τοῦ αὐτοῦ: Gregorii Acindyni epistulae selectae IX ἐν ΕΕΒΣ τ. 27 (1957) σ. 89 ἐπ. Μνεία ἐκκλησ. ἀξιωμαίων (σ. 92, 101, 107).

72. Τοῦ αὐτοῦ: Dix-huit lettres de Grégoire Acindyne analysées et datées ἐν ΟCP τ. 23 (1957) σ. 114 ἐπ. Ἀνάλυσις τῶν ἐν τῷ ἀμέσῳ προηγουμένῳ δημοσιεύματι ἐκδιδομένων ἐννέα ἐπιστολῶν καὶ ἰσαριθμῶν ἀνεκδότων. Μνεία ἐκκλ. ἀξιωμαίων (σ. 132, 136, 142).

73. J. Sevcenko: Nicolas' Cabasilas «Anti-Zealot» discourse. A reinterpretation ἐν Dumbarton Oaks papers τ. 11 (1957) σ. 79 ἐπ. Ἐκδίδεται «Λόγος περὶ τῶν παρανόμως τοῖς ἄρχουσιν ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς τολμωμένων», στρεφόμενος κατὰ δημευτικῶν, ὡς φαίνεται, τάσεων τῶν Ζηλωτῶν ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ μοναστηριακῆς περιουσίας.

74. *R. Draguet: Un morceau grec inédit des vies de Pachôme apparié à un texte d' Evagre ἐν Le Muséon τ. 70 (1957) σ. 267 ἐπ.

75. *G. Garitte: Vies géorgiennes de S. Syméon stylite et de S. Ephrem, Louvain 1957.

76. F. Halkin: Une passion grecque abrégée de Sainte Lucie ἐν Classica et mediaevalia τ. 17 (1956) σ. 71 ἐπ. Πληροφορίαι διὰ διωγμῶς ἄνευ ἱστορικῆς ἀξίας.

77. Β. Λαοῦρδα: Μητροφάνους Βίος τοῦ ὁσίου Διονυσίου τοῦ Ἀθωνίτου ἐν Ἀρχεῖον Πόντου τ. 21 (1956) σ. 43 ἐπ. Πληροφορίαι διὰ τὴν ἀνάδειξιν μητροπολίτου (σ. 59) καὶ τὴν ἴδρυσιν μονῆς (σ. 61).

78. V. Laurent: La vie merveilleuse de Saint Pierre d' Atroa († 837), Bruxelles 1956. Πολυἀριθμοὶ καὶ λίαν ἐνδιαφέρουσαι πληροφορίαι διὰ προϋποθέσεις χειροτονίας, τρόπον ἀναδείξεως ἡγουμένου, μοναχικὴν κουράν, ἐκκλησ. ἀξιώματα κλπ.

79. Ὁ ὑπὸ τῶν Βολλανδιστῶν καταρτισθεὶς γνωστὸς κατάλογος τῶν ἑλληνικῶν ἀγιογραφικῶν κειμένων ἐπανεξεδόθη εἰς τρίτην συμπληρωμένην ἐκδοσιν ὑπὸ τοῦ Fr. Halkin: Bibliotheca hagiographica graeca³, τ. I—III, Bruxelles 1957.

80. Φ. Κουκούλε: Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμὸς τ. 5', Ἀθῆναι 1957. Ἐν σ. 336-451 (Παροιμιογραφικά) ἐπανεκδίδονται μελέται τοῦ ἀειμνήστου συγγραφέως, ἀναφερόμεναι εἰς βυζαντινὰς παροιμίας, ἐν αἷς καὶ περὶ τῆς «αὐθήμερον ἅγιον πλαττόμενον» (σ. 379) περὶ ἧς βλ. ἀνωτ. (ἀρ. 11) μελέτην μου σ. 28.

Ε'. Κατάλογοι χειρογράφων

81. Ν. Βέη: Κατάλογος τῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων τῆς ἐν Πελοποννήσῳ μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἐν Ἐπετηρίδι τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τ. 7 (1957) σ. 5 ἐπ. Ὁ ὑπ' ἀρ. 173 κώδιξ περιεῖχε τὸ Σύνταγμα τοῦ Ματθαίου

Βλάσταρη, ὁ ὑπ' ἀρ. 211 συλλογὴν κανόνων καὶ ὁ ὑπ' ἀρ. 229 νομοκάνονα.

82. Εὐθυμίου Διονυσιάτου: Συμπληρωματικὸς κατάλογος ἐλληνικῶν χειρογράφων Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου Ἁγίου Ὁρους ἐν ΕΕΒΣ τ. 27 (1957) σ. 233 ἐπ. Πρβλ. Κ. Μανᾶφη: Σημείωμα περὶ τῶν συμπληρωματικῶν καταλόγων τῶν χειρογράφων τῆς ἱ. μ. Διονυσίου αὐτόθι σ. 387 ἐπ. Ὁ ὑπ' ἀρ. 609 κῶδιξ περιέχει τὸ Σύνταγμα τοῦ Ματθαίου Βλάσταρη.

83. H. Hunger: Katalog der griechischen Handschriften der Oesterreichischen National- Bibliothek. Supplementum graecum, Wien 1957 ἀρ. 15, 24, 25, 113, 120 (συλλογαὶ κανόνων, νομοκάνονες, ἄλλα κείμενα ἐκκλ. δικαίου, ἐρμηνευτικὰ ὑπομνήματα Ζωναρᾶ καὶ Βαλασαμῶνος), 31 (Σύνταγμα Ματθαίου Βλάσταρη).

§ 20. Ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ τουρκοικῷ κράτει

84. Γ. Κορδάτου: Ἱστορία τῆς νεώτερης Ἑλλάδας, τ. Α': Τουρκοκρατία, Ἀθήνα 1957 ἰδίᾳ σ. 43 ἐπ., 157 ἐπ.

§ 21. Πηγὰὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου ἐκ τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας

85. Ἀγαπίου ἱερομονάχου καὶ Νικοδήμου μοναχοῦ: Πηδάλιον τῆς νοητῆς νηὸς τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1957.

86. Δ. Γκίνη. Τὸ «Κοινάριον» τοῦ Καμπανιάς Θεοφίλου ἐν Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τ. 32 (1957) σ. 247 ἐπ.

Μεταβυζαντινὰ ἔγγραφα δημοσιεύονται ἐν

87. πρ. Λήμνου Βασιλείου Ἀτέση: Ὁ Εὐβοίας Νεόφυτος Ἀδάμ ἐν Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν μελετῶν τ. 4 (1955) σ. 58 ἐπ.

88. Τοῦ αὐτοῦ: Γεράσιμος Ράλλης μητροπολίτης Αἰγίνης, Ὑδρας καὶ Πόρου ἐν Γρηγόριος ὁ Πολυμῆς τ. 40 (1957) σ. 97 ἐπ., 166 ἐπ., 395 ἐπ.

89. Τοῦ αὐτοῦ: Ὁ Φαναριοφερσάλων Γεράσιμος τοποτηρητῆς Σαλώνων ἐν Ἐκκλησία τ. 34 (1957) σ. 216-220.

90. Τοῦ αὐτοῦ: Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἁγίου Ὁρους αὐτόθι σ. 280-283.

91. Ν. Βέη: Ὁ τρίτος κῶδιξ τῆς μητροπόλεως Μονεμβασίας καὶ Καλαμάτας ἐν Ἐπετηρὶς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχεῖου τ. 6 (1956) σ. 3 ἐπ.

92. Φιλαρέτου Βιτάλη: Ἀνέκδοτον σιγίλλιον τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Γρηγορίου Ε' περὶ τῆς Ἱερᾶς μονῆς Βρούσεως Σίφνου ἐν Κυκλαδικὰ τ. 1 (1956) σ. 229 ἐπ.

93. Τοῦ αὐτοῦ: Ὁ κῶδιξ Α τῆς Ἱερᾶς μητροπόλεως Πρεβέζης

(1854-1869) ἐν Ἑπειρωτικῇ Ἑστία τ. 6 (1957) σ. 28 ἐπ., 322 ἐπ., 416 ἐπ., 619 ἐπ.

94. Λ. Β ρ α ν ο ύ σ η: Ἡ ἐν Ἠπείρῳ μονὴ Σωσίνου ἐν Ἑπετηρίδι τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τ. 6 (1956) σ. 72 ἐπ. Ἐκτὸς πέντε πατριαρχικῶν σιγίλλων ἐτ. 1598-1744 δημοσιεύονται ἐπιγραφαὶ μὲ μνείαν τοῦ σταυροπηγιακοῦ χαρακτῆρος τῆς μονῆς καὶ ἐνθυμήσεις μὲ μνείαν ἐκκλ. ἀξιωματῶν.

95. Κ. Δ η μ α ρ ᾶ: Ἡ Σχολὴ τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὰ 1800 ἐν Ἑλληνικῶ τ. 15 (1957) σ. 141 ἐπ. Δημοσιεύεται ἐγκύκλιος τοῦ πατρ. Καλλινίκου Ε' ἔτ. 1801.

96. Εὐ θ υ μ ί ο υ Διονυσιάτου ἐνθ' ἄνωτ. (ἀρ. 82) σ. 227 ἐπ. Περιγράφεται κώδιξ τῆς μονῆς Διονυσίου ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ ἔτους 1733 ἀλλὰ περιλαμβάνων καὶ ἀντίγραφα παλαιοτέρων ἐγγράφων.

97. Τ. Γ ρ ι τ σ ο π ο ὄ λ ο υ: Ἡ μονὴ τοῦ Φιλοσόφου κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ἐν ΑΕΚΔ τ. 12 (1957) σ. 97 ἐπ.

98. Τ ο ὕ α ὗ τ ο ὕ: Αἱ πηγαὶ τῆς ἱστορίας τῆς μονῆς Φιλοσόφου ἐν ΕΕΒΣ τ. 27 (1957) σ. 75 ἐπ.

99. Τ ο ὕ α ὗ τ ο ὕ: Ἡ μονὴ τοῦ Φιλοσόφου κατὰ τοὺς ΙΣΤ'—ΙΖ' αἰῶνας ἐν Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος τ. 12 (1957/1958) σ. 103 ἐπ.

100. Θ. Κ ω σ τ ᾶ κ η: Ἐνα ἀνέκδοτο σιγίλλιον κί' ἕνα μπουγιουρτί ἐν Πελοποννησιακῶ τ. 2 (1957) σ. 368 ἐπ.

101. Σ. Κ ο υ γ ῆ α: Ὁ μητροπολίτης Μονεμβασίας καὶ Καλαμάτας Ἰγνάτιος ὁ Ἰζαμπλάκιος (Ἐξαμπλάκιων 1776-1802) καὶ τινα περὶ αὐτὸν ἐγγράφα ἐν Πελοποννησιακῶ τ. 2 (1957) σ. 141 ἐπ.

102. Κ. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ: Ἐν ἀνέκδοτον πατριαρχικὸν γράμμα τοῦ 1698 ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 34 (1957) σ. 418 ἐπ.

103. Ι. Ν ι κ ο λ ᾶ ῖ δ ο υ: Παλαιογραφικὰ Ζαγορίου ἐν Ἑπειρωτικῇ Ἑστία τ. 6 (1957) σ. 9 ἐπ. (συνέχεια τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ δελτίῳ ἀρ. 73 σημειουμένης μελέτης).

104. Δ. Π α σ χ ᾶ λ η: Βυζαντιναὶ καὶ μεταβυζαντιναὶ ἐκκλησίαι τῆς Ἀνδρου ἐν Θεολογία τ. 28 (1957) σ. 276 ἐπ., 440 ἐπ. (συνέχεια τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ δελτίῳ ἀρ. 75 σημειουμένης μελέτης). Ἐκτὸς ἐκκλ. ἐγγράφων δημοσιεύονται καὶ ἐπιγραφαὶ μὲ μνείαν ἐκκλ. ἀξιωματῶν.

105. Β. Σ φ υ ρ ῶ ε ρ α: Γάμοι καὶ διαζύγια στὴ Νάξο τὸν ΙΖ' καὶ ΙΗ' αἰῶνα ἐν Κυκλαδικῶ τ. 1 (1956) σ. 33 ἐπ., 95 ἐπ., 265 ἐπ.

106. Χ ρ υ σ ο σ τ ὄ μ ο υ Θ έ μ ε λ η: Ὑπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ Ὁρεῶν Δωροθέου ἐν ΑΕΚΔ τ. 12 (1957) σ. 29 ἐπ.

107. Ν. Μ η λ ι ὶ ῶ ρ η: Παροιμίαι τῶν Βουρλῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐν Μικρασιατικῶ Χρονικῶ τ. 7 (1957) σ. 411 ἰδίως ἀρ. 57 καὶ 285.

108. Π. Μ π ι μ π έ λ α: Λαογραφικά Κυδωνιῶν (Ἀιβαλῆ), Μοσχονησίων (νησί) καὶ Γενητσαροχωρίου (χωριό), Ἀθήναι 1956 σ. 106 ἐπ. Ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδόμενων παροιμιῶν ἐνδιαφέρον διὰ τὸ ἐκκλ. δίκαιον παρουσιάζουν ἰδίᾳ αἱ ἐν σ. 106 καὶ 111.

§ 22. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι. I. Ἱστορικῶς

109. Νουβίας Ἀ ν θ ἱ μ ο υ: Ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὡς κανονολόγος ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 34 (1957) τ. 485 ἐπ.

110. S. N a n a k o s: Staat und Kirche in der griechischen Orthodoxie ἐν Ostkirchliche Studien τ. 6 (1957) τ. 268 ἐπ.

111. Μεσσηνίας Π ο λ υ κ ἄ ρ π ο υ Σ υ ν ο δ ι ν ο ῦ: Ἡ δρᾶσις τοῦ Κωνσταντίνου Οἰκονόμου ἐξ Οἰκονόμων μετὰ τὴν εἰς Ἑλλάδα ἐγκατάστασίν του ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 34 (1957) σ. 508 ἐπ.

§ 23. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι. II. Δογματικῶς

112. Γ. Μ ο υ ρ ῆ κ η: Ἡ συνταγματικὴ προστασία τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ἐν ΑΕΚΔ τ. 12 (1957) σ. 32—38, 90-96 (συνέχεια τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ δελτίῳ ἀρ. 112 σημειουμένης μελέτης).

113-115. Αἱ Σ.Ε. 1772/1956 ἐν ΕΕΝ τ. 24 (1957) σ. 744 καὶ 2058/1957 ἐν ΑΕΚΔ τ. 13 (1958) σ. 70 ἀσχολοῦνται μὲ τὰς προϋποθέσεις τῆς ἀσκήσεως τῆς λατρείας καὶ τῆς πρὸς ταύτην κρατικῆς ἀδείας, ἥ δὲ Α.Π. 309/1957 ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 35 (1958) σ. 214 μὲ τὰ στοιχεῖα τοῦ προσηλυτισμοῦ ὡς ἀξιοποίνου ἀδικήματος.

§ 24. Αἱ πηγαι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου κατὰ τὴν σημερινὴν ἰσχὺν των

116. Κ. Κ υ ρ ι α ζ ῆ: Τὸ φυσικὸν καὶ τὸ κανονικὸν δίκαιον ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου ἐν Θεολογία τ. 28 (1957) σ. 49 ἐπ., 190 ἐπ., 376 ἐπ.

117. Γνωμ. Εἰσαγγελέως Α. Πάγου (Α. Τ ο ῦ σ η) 23/1957 ἐν Ν.Β. τ. 6 (1958) σ. 179=ΑΕΚΔ τ. 12 (1957) σ. 194 ἐπ. διὰ τὴν συνταγματικὴν κατοχύρωσιν μόνων τῶν δογματικῶν κανόνων.

§ 27. Ἐπιστημονικὴ καὶ ἀθθεντικὴ ἐρμηνεία. Οἰκονομία

118. Τερωνύμου Κοτσώνη: Προβλήματα τῆς «ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας», Ἐν Ἀθήναις 1957.

§ 28. Ἐκτασις ἐφαρμογῆς τοῦ ἑλληνικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου καὶ σχέσεις πρὸς τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας

119. Ἀπόφαισις τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῆς Συνόδου ἀπὸ 20 Μαρτίου 1957 ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 34 (1957) σ. 116 ὥρισεν «ὅπως ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μὴ μετέχη τῆς οἰκουμενικῆς κινήσεως ὡς ὀργανικὸν μέλος τῶν διαφόρων συμβουλίων αὐτῆς, ἀλλὰ παρακολουθῆ τὰς ἐργασίας αὐτῶν διὰ λαϊκῶν καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, παρισταμένων ὡς παρατηρητῶν».

120. Ἡ Β' Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Ἐβανστον (1955). Ἐκθεσις ἐν Ὀρθοδοξίᾳ τ. 32 (1957) σ. 20 ἐπ., 158 ἐπ., 297 ἐπ.

120α. Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εἰρηναίου: Ἀπόψεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὴν οἰκουμενικὴν χριστιανικὴν κίνησιν ἐν Ἐκκλησίᾳ τ. 34 (1957) σ. 10 ἐπ.

121. Χρυσοστόμου Κωνσταντινίδου: Προσηλυτισμός, οἰκουμενικὴ κίνησις καὶ ὀρθόδοξος ἐκκλησία ἐν Θεολογία τ. 28 (1957) σ. 517 ἐπ.

122. Β. Σταυρίδου: Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτόθι σ. 23 ἐπ. (συνέχεια τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ δελτίῳ ἀρ. 131 σημειουμένης μελέτης).

(Συνεχίζεται)